

Nr 24.

Ankom till riksdagens kansli den 20 april 1915 kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning av väckt motion om beredande av ersättning åt postsparbanken för förlust i anledning av eventuell höjning av bankens inlåningsränta.

I en inom första kammaren väckt motion, nr 38, vilken för förberedande behandling överlämnats till bankoutskottet, har herr *Östling* hemställt,

»att riksdagen ville avlåta skrivelse till Kungl. Maj:t därom att, i händelse Kungl. Maj:t skulle finna lämpligt förordna om förhöjning av postsparbankens inlåningsränta till 4 procent, riksdagen för sin del medgäve att postsparbanken ägde att av den banken hos riksgäldskontoret tillerkända kredit årligen, mot framtida återbetalningsskyldighet, bekomma ersättning för den förlust, som postsparbanken finge vidkännas på grund av den ökade utgift som föranleddes genom den ifrågakända ränteförhöjningen, i den mån denna förlust ej täckes av den på bankens rörelse uppkomna vinsten.»

Till stöd för sin hemställan har motionären anført följande:

»Uti en inom andra kammaren väckt motion, nr 26 vid 1913 års riksdag, hade herrar *Carlson* i *Herrljunga* och *Leander* hemställt, att ränta å i postsparbanken insatta medel skulle gottgöras från och med dagen näst efter den, då insättningen ägt rum, till och med dagen närmast före den, då medlen lyftas, vilken motion emellertid, sedan densamma av bankoutskottet, efter postsparbanksstyrelsens hörande, avstyrkts, blev av riksdagen avslagen.

Den debatt inom andra kammaren, som förekom vid motionens behandling, ådagalade emellertid en hos talarna förefintlig allmän åsikt att särskilda åtgärder borde vidtagas för ökande av allmänhetens intresse för postsparbanken, och framhölls därvid, att detta för närvarande allt

för mätta intresse mindre härrörde av tiden för räntans beräkning än därav att räntan vore för låg.

Med föranledande härav och särskilt med anslutning till den utväg att möjliggöra en ränteförhöjning, som under debatten anvisats, funno samma motionärer anledning att i en motion, nr 170, i andra kammaren till 1914 års första riksdag hemställa om skrivelse till Kungl. Maj:t med anhållan att Kungl. Maj:t ville taga i övervägande, huruvida icke ett lämpligt statsbidrag borde ställas till postsparbankens förfogande för att sätta densamma i stånd att utbetala en inlåningsränta av 4 procent, samt för riksdagen framlägga det förslag, vartill detta övervägande kunde giva anledning.

Efter det sistnämnda riksdag upplösts, blev ifrågavarande motion ej ingiven till den riksdag, som därefter sammanträdde i maj månad nästföljdet år, och blev fördenskull ej föremål för kamrarnes behandling.

De förändrade allmänna ekonomiska förhållanden, som av känd anledning sedermera inträtt, hava givetvis återverkat ogynnsamt på postsparbankens rörelse. Medan delägarnes behållning under tiden januari—juli 1914 ökats med omkring 600,000 kronor, uttogos under augusti och september månader tillhoppa över tre miljoner kronor mera än som insattes. Ehuru denna abnorma uttagningsfrekvens, som givetvis hade sin grund i den panikartade stämning, vilken var ganska allmänt för handen inom landet under tiden närmast efter krigsutbrottet, snart nog försvann och så småningom efterträddes av mera normala förhållanden, överskjuter dock beloppet av uttagningarna under de senare månaderna av 1914 insättningarna under samma tid, ett förhållande som torde komma att fortfara så länge postsparbankens inlåningsränta i så avsevärd grad understiger den inlåningsränta, som för närvarande betalas av de enskilda sparbankerna. I ändamål att bereda möjlighet till en ränteförhöjning har, enligt vad upplysts, postsparbanken nyligen till betalning efter sex månader uppsagt alla de från banken utlämnade kommun- och inteckningslån, beträffande vilka uppsägningsrätt, enligt låneavtalen, tillkommer postsparbanken, varvid emellertid ställts i utsikt, att lånen finge hos banken kvarstå mot viss angiven ränteförhöjning. Den sålunda verkställda uppsägningen och i sammanhang därmed ifrågaställda konverteringen omfattar emellertid allenast en mindre del av postsparbankens samtliga placeringar. Största delen av dessa ligga nämligen i obligationer, vilka, inköpta under tider med låga räntor och följaktligen höga kurser, fördenskull ej lämna en sådan avkastning, som motiverar en förhöjning av nu gällande inlåningsränta.

Beloppet av delägarnes tillgodohavande hos postsparbanken vid 1913 års utgång utgjorde omkring 48,000,000 kronor. En till 4 procent förhöjd

delägareränta skulle alltså hava förorsakat postsparbanken en ökad utgift av cirka 192,000 kronor. Då bankens nettovinst för nämnda år belöpte sig till något över 119,000 kronor, skulle alltså berörda ränteförhöjning hava tagit i anspråk hela årsvinsten samt därutöver cirka 73,000 kronor. Enligt mitt förmenande, skulle en förhöjning av inlåningsräntan föranleda ökad insättning i postsparbanken, men då denna omständighet ej komme att under de första åren i någon mera avsevärd mån höja bankens ränteöverskott, bleve det nödigt att bereda utväg för täckande av bankens förlust under övergångstiden. Att, på sätt ovanbemälda motionärer ifrågasatt, för ändamålet anvisa ett bidrag av statsmedel, torde under numera rådande förhållanden ej böra ifrågaställas. Då emellertid, genom beslut vid 1911 års riksdag, postsparbanken tillerkänts rätt att vid behov av medel för bedrivande av dess rörelse få i riksgäldskontoret tillgodonjuta kredit intill ett belopp av 5,000,000 kronor mot viss angiven räntegottgörelse, synes mig härigenom en utväg given, varigenom postsparbanken kunde, till en början och så länge bankens överskottsmedel ej vore för ändamålet tillräckliga, mot framtida återbetalningsskyldighet beredas täckning av den förlust, som för banken uppkomme genom inlåningsräntans förhöjning till 4 procent.»

Motionären ansåg vidare i likhet med ovannämnda motionärer att det ändamål, på grundval varav postsparbanken inrättats, nämligen att uppföra och uppmuntra till sparsamhet, vore ett statsintresse av största vikt, och att fördenskull medel borde banken beredas att så bedriva sin verksamhet, att densamma vunne mesta möjliga anslutning.

Utskottet har ansett sig böra över förevarande motion inhämta yttrande från styrelsen för postsparbanken och har för den skull i vederbörlig ordning anhållit om utverkande av Kungl. Maj:ts befallning till nämnda styrelse att avgiva sådant yttrande. Med anledning därav har till utskottet överlämnats en till utskottet ställd skrivelse av den 8 innevarande april, däri styrelsen för postsparbanken anför följande.

»På framställning av riksdagens bankoutskott har Kungl. Maj:t genom nådig remiss den 16 nästlidna februari anbefallt styrelsen för postsparbanken att inkomma med yttrande över en inom riksdagens första kammare väckt motion, nr 38, om beredande av ersättning åt postsparbanken för förlust i anledning av eventuell höjning av bankens inlåningsränta.

Ut i nämnda motion erinras till en början därom att, under behandling år 1913 i riksdagens andra kammare av en därstädes väckt motion om ändring av gällande bestämmelser angående tiden för räntegottgörelse å innesstående medel i banken, av de i debatten deltagande talarna ådagalades en allmän åsikt därom att särskilda åtgärder borde vidtagas för ökande av allmänhetens intresse för postsparbanken, men att detta borde ske hellre genom höjning av bankens inlåningsränta än genom ändring av

*Postspar-
banks-
styrelsen.*

gällande bestämmelser angående tiden för beräkning av ränta å de inestående medlen.

Vidare har motionären fäst uppmärksamheten därå, hurusom den abnormalt uttagningensfrekvensen under tiden närmast efter krigsutbrottet år 1914 inverkat störande på postsparbankens rörelse, i det att under augusti och september månader samma år det uttagna beloppet med tillhoppa omkring tre miljoner kronor överstigit det i banken insatta, samt att, ehuru sedermera snart nog mera normala förhållanden inträtt, under de följande månaderna av år 1914 uttagningarna dock alltjämt överstigit insättningarna, vilket förhållande, enligt motionärens mening, komme att fortfa, så länge postsparbankens inlåningsränta i avsevärd grad understege den ränta, som av enskilda sparbanker gottgjordes.

Då, enligt motionärens åsikt, en förhöjning av postsparbankens inlåningsränta skulle verka till ökat anlåtande av banken, men en dylik ränteförhöjning komme att försaka banken en ökad ränteutgift, som, åtminstone under den första tiden, ej komme att betäckas av det å bankens rörelse uppkomna ränteöverskottet, bleve det nödigt bereda banken ersättning för den sålunda uppkomna förlusten; och har i sådant hänseende motionären, under betonande att det ändamål, på grundvalen varav postsparbanken inrättats, nämligen att uppfostra och uppmuntra till sparsamhet, vore ett statsintresse av största vikt och att fördenskull medel borde beredas banken att så bedriva sin verksamhet, att densamma vunne mesta möjliga anslutning, hemställt att, därest Kungl. Maj:t skulle finna lämpligt förordna om förhöjning av postsparbankens inlåningsränta till 4 procent, riksdagen för sin del ville medgiva, att postsparbanken skulle äga att av den banken hos riksgäldskontoret medgivna kredit årligen, mot framtida återbetalningsskyldighet, bekomma ersättning för den förlust, som föranleddes genom den ifrågakämda ränteförhöjningen, i den mån denna förlust ej täckes av den på bankens rörelse uppkomna vinsten.

Med föranledande härav får postsparbanksstyrelsen anföra följande:

Jämlikt § 8 mom. 1 av nådiga förordningen den 22 juni 1883, angående en postsparbank för riket, bestämmes av Kungl. Maj:t räntefoten å de medel, som äro eller varda insatta i postsparbanken; och skall, enligt mom. 2 av nyssnämnda paragraf, sådant detta mom. lyder på grund av nådiga kungörelsen den 17 maj 1907, därest nedläggning i räntefoten beslutas, densamma dock ej träda i verket förrän två månader efter det Kungl. Maj:ts beslut i ämnet blivit kungjort.

Beträffande åter en förhöjning av postsparbankens inlåningsränta lägga gällande författningar i ämnet ej hinder i vägen därför att en sådan förhöjning kan träda i tillämpning omedelbart efter det beslut därom blivit av Kungl. Maj:t fattat.

Den räntefot, som vid början av postsparbankens verksamhet, den 1 januari 1884, gottgjordes insättarna, bestämdes, enligt nådiga skrivelsen till styrelsen för postsparbanken den 21 september 1883, till 3,6 procent för år räknat; och gottgöres numera, jämlikt nådiga kungörelsen den 15 maj 1891, på en och samma motbok icke ränta för högre belopp än 2,000 kronor.

På underdånig framställning av postsparbanksstyrelsen den 20 maj 1896 förordnade emellertid Kungl. Maj:t, enligt nådig kungörelse den 19 juni samma år, att från och med ingången av år 1897 tills vidare räntan å de medel, som vore eller bleve i postsparbanken insatta, skulle från och med ingången av år 1897 utgå efter 3,3 procent för år räknat.

Sistnämnda räntefot höjdes emellertid, enligt nådiga kungörelsen den 26 maj 1899, ånyo till 3,6 procent för år, att tillämpas från och med den 1 juli 1899, vilken ränta fortfarande utgår.

Under tiden från 1884 års början till utgången av år 1913 har i postsparbanken insatts ett sammanlagt belopp av	kr. 322,598,495: 08
Delägarna tillgodoförda räntor hava för samma tid uppgått till »	36,571,998: 36
Av sammanlagda beloppet	kr. 359,170,493: 44
hava uttagits	» 311,094,838: 66
vadan det kvarstående överskottet den 31 december 1913 uppgick till kr.	48,075,654: 78
Emellertid har delägarnas behållning ej varit i oavbrutet stigande.	
Denna behållning utgjorde vid utgången av år 1896, då, såsom ovan nämnts, sänkning av inlåningsräntan från 3,6 till 3,3 procent trädde i kraft ...	kr. 49,733,809: 59
Under den tid, 1 januari 1897—30 juni 1899, under vilken sistnämnda räntefot tillämpades, ökades delägarbehållningen med	» 11,674,442: 95
och utgjorde följaktligen vid utgången av första halvåret 1899.....	» 61,408,252: 54
Från och med den 1 juli 1899, då en förhöjning av inlåningsräntan till 3,6 procent ånyo började tillämpas, har intill utgången av år 1913 delägarbehållningen minskats med tillhoppa	kr. 13,332,597: 76
vadan, såsom ovan sagts, densamma vid sistnämnda års utgång uppgick till	kr. 48,075,654: 78
och under år 1914 har, huvudsakligast av den anledning som i motionen angives, delägarbehållningen ytterligare sjunkit, så att densamma vid sistnämnda års utgång uppgick till allenast kronor 44,850,771: 13.	

Erfarenheten under postsparbankens mera än trettioåriga tillvaro visar sålunda, att delägarbehållningen, efter att hava under vart och ett av åren 1884—1888 ökat med mindre belopp, under följande tioårsperioden 1889—1898 årligen stigit avsevärt, högst år 1896 med mera än $11\frac{1}{4}$ miljoner kronor och lägst år 1892 med ej fullt $3\frac{1}{4}$ miljoner kronor.

Under tidsperioden 1899—1909 har delägarbehållningen årligen minskats med undantag för åren 1903 och 1904, då ökning av densamma förekommit, varemot vart och ett av åren 1909, 1910, 1911, 1912 och 1913 haft att uppvisa ökning av delägarernas behållning.

Jämväl för år 1914 fanns förhoppning att behållningen skulle ökas, men de förändrade förhållandena, som vid början av augusti samma år inträffade på penningemarknaden, inverkade i avsevärd grad på postsparbankens rörelse, i det att delägarbehållningen, såsom av ovanstående inhämtas, under sistnämnda år minskades med ej mindre än kronor 3,224,883: 65.

Av den redogörelse, som här ovan lämnats angående växlingarna i postsparbankens delägarbehållning, torde framgå, att ökningen eller minskningen av denna behållning föranletts av den större eller mindre skillnaden mellan postsparbankens inlåningsränta och den ränta, som gottgjorts av de enskilda sparbankerna, vilken senare ränta understundom var lägre än postsparbankens.

I tider, såsom under perioden 1889—1898, då i följd av räntefall på den allmänna penningemarknaden medel i riklig mängd inströmmade till postsparbanken, stego givetvis samtidigt därmed, på grund av räntans nedgång, kurserna å obligationer. Banken, som var nödsakad att göra de insatta medlen fruktbarande, hade ej annat val än att till då gällande, av angiven orsak uppdrivna höga kurser förvärva nödiga valutor.

Enligt de placeringsbestämmelser som då gällde, fingo dessa medel göras frukt-

bärande endast i obligationer, utfärdade av svenska staten och allmänna hypoteksbanken samt kommuner inom riket, ävensom, till en tredjedel av behållningen, genom utlåning direkt till kommuner.

De snäva band, i vilka utlåningen under nämnda tid sålunda var insnörd, lossades väl avsevärt genom bestämmelsen i nådiga kungörelsen den 4 juli 1902 därom att postsparebankens medel jämväl finge placeras i lån mot säkerhet av fastighetsinteckningar, men detta har tydligtvis ej kunnat inverka på föregående placeringar, vilka fortfarande tynga bankens portfölj och lämna en avkastning, den där föga överstiger inlåningsräntan och ej till fullo betäcker förvaltningskostnaderna.

Sålunda är en betydande del av postsparebankens fonder, eller i det närmaste 20 miljoner kronor, placerade i allmänna hypoteksbankens obligationer, vilka, till huvudsakligaste del inköpta under åren 1895 och 1896 för höga kurser, lämna en effektiv ränta av ej fullt 4 procent. Av dessa obligationer utgöras mera än hälften, eller omkring 11,400,000 kronor, av allmänna hypoteksbankens inkonvertibla 4 procent av år 1878, vilken sistnämnda obligationsstock under en lång tid framåt ej torde komma att minskas, på grund därav att utlottning av dessa obligationer under de senare åren ej ägt rum, utan låntagaren begagnat sig av det i lånekontraktet befintliga medgivandet att i stället inköpa obligationer.

Därest nuvarande, uti nådiga kungörelsen den 4 juli 1902 meddelade, bestämmelser för fruktbargörande av postsparebankens överskottsmedel varit gällande jämväl under tioårsperioden 1889—1898, och postsparebankens styrelse således ägt större frihet att välja mellan olika placeringssätt för de överskottsmedel till betydande belopp, som under nämnda tid inflöto, skulle avkastningen å bankens fonder givetvis hava blivit större än vad nu blev förhållandet, varigenom möjlighet skulle hava förefunnits att under den följande tiden med stegrade räntesatser, genom höjning av postsparebankens inlåningsränta till en efter dåvarande förhållanden på den allmänna penningemarknaden mera anpassad, i någon mån hejda utströmningen av medel från banken.

För att i framtiden möjliggöra förhöjning av postsparebankens inlåningsränta, i den mån sådan förhöjning kunde befinnas erforderlig för utveckling av bankens rörelse, var det, enligt postsparebanksstyrelsens mening, nödigt att använda större delen av den å själva bankrörelsen uppkomna vinsten samt bankens övriga inkomster till konsolidering av banken genom nedskrivning av värdet å de obligationer, som under tider av låga räntor måst för höga kurser inköpas.

Från och med år 1891 har nämligen postsparebanken haft att för varje år, med undantag av år 1909, å sin rörelse uppvisa behållning till växlande belopp. Behållningen under åren 1891—1897 användes huvudsakligen för återbetalning av de medel, som under åren 1884—1890 av postverket förskjutits för upprätthållande av postsparebankens verksamhet, intill dess förvaltningskostnaderna betäcktes av inkomsterna på rörelsen. Nettoinkomsterna på bankens rörelse under tiden 1898—1913 hava uppgått till ett sammanlagt belopp av kr. 847,344: 33. Av nämnda belopp hava tillhopa kronor 733,702: 56, jämlikt särskilda nådiga medgivanden, använts för nedskrivning av det bokförda värdet å obligationer. Av återstoden hava dels kronor 99,960 utdelats såsom gratifikation till poststationsföreståndare och sparmärkesförsäljare, vilka med nit och framgång verkat för postsparebankens utveckling, dels ock kronor 7,554: 52 använts till bestridande av kostnaderna för tryckning och spridning av broschyrer angående sparsamhet och postsparebanken.

Såsom ovan antytts, skulle, enligt postsparebanksstyrelsens mening, genom användning av å postsparebankens rörelse på grund av den låga inlåningsräntan uppkommande

vinstmedel huvudsakligast till fortsatt nedskrivning av det bokförda värdet å bankens obligationsstock, detta värde slutligen bringas till kurser mera motsvarande de å allmänna penningemarknaden rådande, varefter åtgärder borde vidtagas för höjning av bankens inlåningsränta till en räntefot mera anpassad efter den för enskilda sparbanker gällande. Det kursfall å alla räntebärande papper, ej minst å statsobligationer, som på grund av krigsutbrottet under år 1914 ägt rum, torde emellertid till en avlägsen framtid uppskjuta frågan om höjning av bankens inlåningsränta, därest denna höjning skulle bliva beroende av nedbringande av obligationsstockens bokföringsvärde till gällande dagskurser.

Visserligen skulle på grund av den jämförelsevis höga avkastning, som lämnas å de under senaste tiden emitterade obligationslånen, ett fortsatt bibehållande av en inlåningsränta av 3,6 procent vara för postsparbankens ekonomi förmånligt, för den händelse nämligen några till placering avsedda överskottsmedel funnes att tillgå. Men, ehuru uttagningarna under de tvenne första månaderna av detta år med omkring 380,000 kronor understiga beloppen av uttagna medel under motsvarande månader år 1914, äro dock insättningsbeloppen under januari och februari månader 1915 omkring 190,000 kronor lägre än under samma tid av nästlidet år, vadan några avsevärda överskottsmedel ej förefinnas.

I den mån överskott å bankens rörelse skulle uppstå, torde dessa överskottsmedel ock böra i främsta rummet användas för inbetalning å den kredit, uppgående till 1,500,000 kronor, som under år 1914 av riksgäldskontoret lämnats postsparbanken för att möta anloppet å bankens kassa under augusti och september månader 1914, under vilken tid, såsom i motionen omförmäles, uttagningarnas belopp med mera än tre miljoner kronor överstigit insättningarna.

Emellertid torde, enligt postsparbanksstyrelsens uppfattning, omsorgen för bankens egentliga klientel ävensom för sådana delägare, för vilkas räkning obligatorisk insättning i postsparbanken äger rum, kräva att under nu rådande tider, då de större enskilda sparbankerna gottgöra ränta å insättningar med i allmänhet 5 procent, postsparbankens nu ifrågavarande kundkrets beredes en något högre avkastning än den nuvarande å de medel, som för dess räkning anförtros åt postsparbanken.

Styrelsen instämmer till fullo i motionärens uttalande att det ändamål, på grund varav postsparbanken inrättats, nämligen att uppfostra och uppmuntra till sparsamhet, är ett statsintresse av största vikt, ävensom däri att det under nuvarande förhållanden ej torde böra ifrågaställas, att staten vidkännes några särskilda utgifter för vidtagande av den föreslagna åtgärden.

Styrelsen kan dock ej biträda motionärens förslag att banken skulle för nyssnämnda ändamål för närvarande beredas försträckning av medel från riksgäldskontoret. En dylik åtgärd synes nämligen ej böra ifrågakomma, innan annan utväg för målets ernående blivit försökt och befunnits resultatlös.

Då, såsom styrelsen här ovan betonat, postsparbankens kundkrets torde under nuvarande tider av höga räntor böra beredas bättre avkastning å sina i banken innesittande besparingar och då styrelsen, i likhet med motionären, håller före att en förhöjning av inlåningsräntan torde komma att medföra ökat anlåtande av postsparbanken, anser styrelsen att man bör söka åstadkomma en dylik förhöjning, utan att därför anlitas vare sig anslag eller försträckning av statsmedel.

Enligt i dessa dagar fullbordat bokslut för år 1914, uppgick behållningen på bankens rörelse under samma år till kronor 123,344:21, vartill kommer ett belopp av kronor 13,624: 34, som reserverats av överskott på föregående års verksamhet. Bankens

kapitalkonto för år 1914 utvisar sålunda överskjutande tillgångar till sammanlagt belopp av kronor 136,968:55.

Enligt bestämmelse i § 19 mom. 3 av nådiga förordningen den 22 juni 1883, skola de överskott, som kunna uppkomma på postsparbankens rörelse, användas uteslutande för dess egna ändamål.

Om därför nyssnämnda vid 1914 års utgång befintliga överskott, kronor 136,968:55 — med undantag av ett belopp av 15,000 kronor, vilket, enligt styrelsens mening, borde anslås till gratifikationer åt poststationsföreståndare m. fl., vilka med nit och framgång verkat för postsparbankens utveckling — finge tills vidare reserveras i stället för att användas till avskrivning å det bokförda värdet av bankens obligationsstock, skulle ett belopp av omkring 122,000 kronor stå till förfogande för att, i den mån sådant befundes nödigt, betäcka de ökade utgifter, som bleve en följd av en förhöjd inlåningsränta.

Då en dylik ränteförhöjning, därest densamma bleve beslutad, ej lämpligen torde böra träda i kraft förrän den 1 nästkommande juli, komme de sålunda reserverade medlen att, under förbehåll av Kungl. Maj:ts godkännande, ökas med behållningen på bankens rörelse under första halvåret 1915, vilken behållning antages komma att uppgå till omkring 75,000 kronor, vadan vid tiden för ränteförhöjningens tillämpning ett belopp av omkring 197,000 kronor stode för ändamålet till disposition.

Enligt vad ovan omförmälts, utgjorde delägarnes behållning vid 1914 års utgång kronor 44,850,771:13, och torde den behållning, varå ränta bör gottgöras, vid slutet av första halvåret 1915 kunna beräknas uppgå till i runt tal 45,300,000 kronor. En ränteförhöjning av $\frac{4}{10}$ procent på nyssnämnda behållning skulle således medföra en ökad ränteutgift av omkring 181,200 kronor för år, eller för senare halvåret 1915 cirka 90,600 kronor. Denna utgiftsökning torde emellertid kunna betäckas av inkomsterna på rörelsen under samma halvår, vilka, på grund av förhöjd ränta å en del av de från banken utlämnade lånen, beräknas komma att uppgå till omkring 95,000 kronor, vid vilket förhållande ovanberörda reserverade medel ej skulle behöva tagas i anspråk för betäckande av de ökade ränteutgifterna för år 1915.

Då, såsom ovan sagts, postsparbanksstyrelsen hyser den åsikt att en förhöjd inlåningsränta sannolikt skulle föranleda ett ökat anlåtande av postsparbanken och sålunda lämna styrelsen tillfälle att placera överskottsmedel, å vilka torde kunna påräknas en avkastning av åtminstone 5 procent samt enahanda räntegottgörelse lär kunna påräknas å influtna ränte- och amorteringsbelopp å de valutor, i vilka den vid utgången av första halvåret 1915 befintliga delägarebehållningen blivit placerad, håller postsparbanksstyrelsen före, att det belopp av omkring 197,000 kronor, som, enligt vad ovan ifrågaställts, borde reserveras för de på grund av en förhöjd inlåningsränta stegrade ränteutgifterna, fullt torde komma att betäcka dessa utgifter under år 1916 och närmast följande år.

I den mån, såsom torde vara att hoppas, den förhöjda inlåningsräntan föranleder ökade insättningar och minskade uttagningar, samt följaktligen ett mera avsevärt överskott uppkommer, skulle avkastningen därå bliva tillräcklig för bestridande av de av ränteförhöjningen föranledda ökade ränteutgifterna till delägarna.

Vid sådant förhållande anser styrelsen någon åtgärd ej böra vidtagas i det av motionären angivna syfte, utan har styrelsen, i sammanhang med avgivande denna dag till Kungl. Maj:t av föreskriven redogörelse angående det ekonomiska resultatet av postsparbankens verksamhet under år 1914, och under åberopande av de skäl här ovan

anförts, i underdånighet hemställt, att Kungl. Maj:t måtte bestämma, att postsparbankens inlåningsränta från och med den 1 juli detta år höjes till 4 procent för år räknat.»

Såsom av styrelsens för postsparbanken yttrande framgår, har styrelsen i sin till Kungl. Maj:t avgivna redogörelse angående det ekonomiska resultatet av bankens verksamhet år 1914 på anförda skäl hemställt, att Kungl. Maj:t måtte bestämma, att postsparbankens inlåningsränta från och med den 1 juli innevarande år höjes till 4 procent. Tillika har styrelsen meddelat, att för bestridande av de utgifter, som bleve en följd av en förhöjd inlåningsränta, styrelsen vid tiden för ränteförhöjningens tillämpning förfogade över tillräckliga medel. Under sådana förhållanden synes motionärens förslag icke böra föranleda någon riksdagens åtgärd.

Utskottet.

Åberopande vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att förevarande motion I: 38 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 20 april 1915.

På bankoutskottets vägnar:

I. von STAPELMOHR.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:
 av första kammaren: herrar *von Stapelmohr*, *Hedenstierna*, *Trapp*, *Wickman*,
Gelotte, *Jönsson*, *Montgomery* och *Boberg*;
 av andra kammaren: herrar *Olsson* i Blädinge, *Hellberg* i Lycksele, *Kristensson*,
Söderberg i Hobborn, *Carlson* i Herrljunga, *Olofsson*, *Berg* i Munkfors och *Olsson* i
 Berg.
